
Xarxa Informacions

BUTLLETÍ DE LA XARXA DE VIGILÀNCIA DELS ALGUERS

Especial Nadal. Novembre/ Desembre 1999 - nº: 17

PROSPECTIVA: CIÈNCIA O CIÈNCIA FICCIÓ?

Manquen escassos dies per a l'arribada de l'any 2000 i moltes de les prediccions que s'havien fet per a aquesta data, que tant llunyana semblava, no s'han produït. Per exemple, no s'han generalitzat els viatges intergalàctics, de fet, fins i tot els intents més modestos en aquesta direcció, com arribar a Mart en condicions d'esbrinar-hi l'existència de vida, s'estan estavellant contra un seguit de fracassos força decebedors i onerosos... Tampoc la població mundial ha assolit els 7000 milions d'habitants: fa ben poc es va decretar el naixement de l'habitant número 6000 milions, segons estimacions de les Nacions Unides.

La preocupació de l'home per conèixer el futur és probablement una aspiració tant vella com la pròpia consciència. Conèixer el que vindrà permet anticipar-se, i això té un valor de supervivència molt elevat en un món canviant. Les eines emprades per mirar endavant han estat variades al llarg de la història de la humanitat, com variats (i de vegades pintorescos) han estat els personatges que n'han fet ús: penseu en profetes, endevins, mags, astròlegs, nigromants, alquimistes i visionaris, poetes i escriptors, futuròlegs, informàtics i científics...polítics i enquestadors...

La predicció científica del futur (per exemple, mitjançant models complexos en ordinadors inversemblantment potents) avança, però la natura (i l'home!) són una capsa de sorpreses que molt probablement encara ens donaran uns quants ensurts en el mil·leni que ve. Davant la

nostra més aviat "imperfecta" capacitat de predir el futur, semblaria que una actitud de prudència y precaució fora la més desitjable.

I nosaltres, quines perspectives podem esperar pel que fa a la conservació de l'espècie entorn de la qual gira la Xarxa? Com s'haurà modificat la distribució de *Posidonia oceanica* a la Mediterrània o, en una de les seves minúscules porcions, al final del nou segle? Cura d'humilitat per als qui som científics o aspirem a ser-ho, si no coneixem ni de bon tros la respostes d'aquesta pregunta, què podem dir de la resta del món? Però que el camí sigui llarg no és motiu per a no encetar-lo. I si bé la impressió general era que la posidònia patia una lenta però generalitzada regressió, les dades del bienni 98-99, tret d'alguna excepció, semblen indicar que les praderies mostren una certa estabilitat. Una bona notícia, doncs, per tancar (des del punt de vista numerològic) el mil·leni; notícia que caldrà confirmar, donades les limitacions de les nostres dades, l'any vinent.

I deixem-nos per un moment de reflexions transcendents espai- temps per què l'equip de redacció del *Xarxa Informacions* trameti a tots els participants de la Xarxa els seus millors desigs per a aquestes festes: Bon Nadal i Felicitat 2000.

Pere Renom
i Javier Romero
Departament d'Ecologia

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Ramaderia i Pesca
**Direcció General de Pesca
i Afers Marítims**

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Rambla, 37 - 08911 Badalona - Telèfon 384 36 74

✓ PERLLONGACIÓ DE LA TEMPORADA

El fred ja ha arribat, però l'activitat a la Xarxa continua. Els voluntaris no s'han deixat acovardir davant la davallada de la temperatura tant a l'aire com a l'aigua. El final de l'any s'acosta, i afortunadament també es redueixen el nombre d'estacions que encara resten pendents. A hores d'ara la feina duta a terme durant el 1999 supera amb escreix la de l'any passat; ha calgut, però dilatar la temporada.

✓ EL SEGUIMENT A LES ILLES MEDES

Com ja sabeu, el seguiment d'aquesta estació el realitza l'equip tècnic del Departament d'Ecologia. Degut al nombre de punts a estudiar (quatre), a les tasques complementàries realitzades (recompte de nacles, holotúries, garotes i seguiment d'una clariana de sorra) i als pocs efectius de que disposa l'equip, són necessàries força immersions, que s'estenen al llarg del darrer trimestre de l'any. Els dies 9, 15 i 16 de novembre i 21 de desembre, es va fer la feina de camp. D'aquesta estació tenim dades que es remunten a 1984, i que s'han demostrat força útils per a la bona gestió de la reserva. Un exemple de la utilitat de la nostra tasca.

✓ EL SEGUIMENT A CALA JUGADORA

Mentre que a Barcelona i rodalies es produïa l'insòlit esdeveniment d'una nevada el 21 de novembre, un reduït grup d'agosarats submarinistes del Departament d'Ecologia i del CIB, empenien l'aproximació a Cala Jugadora, situada al parc natural de Cap de Creus. A bord d'una llanxa pneumàtica propietat del Radical Diving Center de Cadaqués, navegàrem contra una gèlida Tramuntana per assolir l'estació. Sorprenentment, tot i les dificultats, es pogué

finalitzar gairebé tota la feina, recuperant, així, una estació que havia quedat temporalment desatesa per la renúncia d'una de les entitats que se n'ocupava.

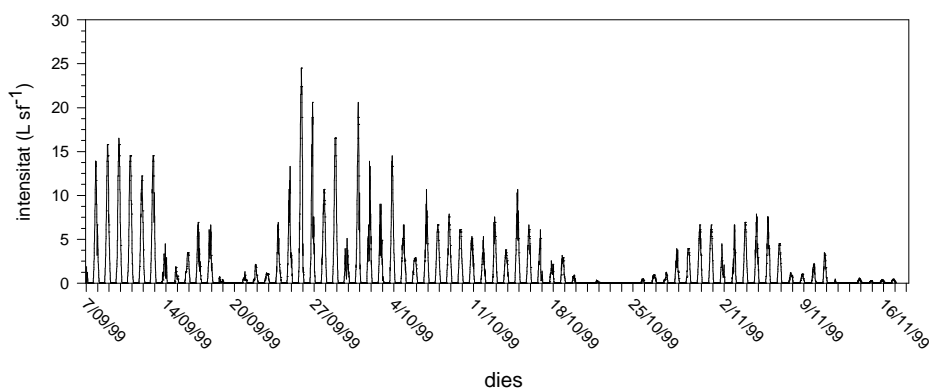
✓ EL SEGUIMENT A PALAMÓS

Aquesta estació s'ha implantat en un temps record. En tot just quaranta dies, el mateix període d'un conegut dejuni, els palamosencs s'han adherit a la Xarxa, han explorat i fitat un alguer, organitzat una xerrada i realitzat el seguiment. Tot un model d'eficiència. Precisament el passat 28 de novembre es cabussaren per cloure amb la darrera actuació d'aquest periple. Vint submarinistes pertanyents al club Skaphos Sub de Palamós, alguns, i a la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona, els altres, obtingueren les dades. El centre Nautilus facilità les ampolles i l'Ajuntament i el Museu de la Pesca col·laboraren en l'organització i oferiren un esmorzar als participants, a bord de les 7 embarcacions utilitzades. L'aigua freda però neta i una mar com un mirall contribuïren al perfecte desenvolupament de la jornada.

✓ SENSOR DE LLUM A MATARÓ 2

La SPAS i l'Escola del Mar de Badalona, continuen duent a terme el manteniment del sensor de llum situat a l'estació de Mataró 2. El dia 17 de novembre es cabussaren per canviar l'aparell (recordeu que només tenen memòria per enregistrar dades durant 55 dies), i els dies 30 de novembre i 21 de desembre baixaren per netejar-lo d'organismes. Les primeres dades obtingudes les podeu veure a la figura 1; cada pic representa un dia, els més alts corresponen a dies assolellats i amb aigües més transparents, els que tenen valors de quasi zero són fruit de tempestes, quan les rieres baixen plenes i l'onatge remena el mar.

Figura 1. Evolució dels valors de llum enregistrats pel sensor de l'estació de Mataró 2, situat a 20 metres de fondària del 7/9/99 al 17/11/99.

✓ XERRADES

Continuem amb les tasques divulgatives. El dia 13 de novembre emmarcada en l'exposició itinerant *Els Boscos del Fons del Mar*, es va impartir una conferència audiovisual amb el títol *La posidònia: els nostres alguers avui*, a la biblioteca municipal d'Arenys, amb la intervenció del regidor, Francesc Montmany, el coordinador de l'estació local Max Rondeau i el coordinador de la Xarxa Pere Renom. El dia 22 de novembre es va repetir l'acte a dos instituts de batxillerat. El 24 de novembre es pronuncià una xerrada d'introducció a les fanerògames marines a l'Escola Pia de Calella davant de diversos cursos d'interessats alumnes de la ESO. Finalment el dia 3 de desembre Javier Romero parlà sobre *l'Alguer del Garraf* en una xerrada organitzada per l'Institut d'Estudis Penedesencs a Vilanova i la Geltrú.

✓ EL SEGUIMENT A PLATJA D'ARO

Ha costat alguns ajornaments, però finalment hem pogut tirar endavant l'estació. El dia 4 de desembre es va realitzar el seguiment a Platja d'Aro, amb la participació del centre d'immersió d'Aro Sub i l'Escola del Mar de Platja d'Aro. Un bon grup de submarinistes disposats a passar una mica de fred, descendiren al límit inferior d'un herbei protegit per blocs de formigó (antics esculls artificials de producció). Les tasques es desenvoluparen amb normalitat i només resten un parell de transsectes pendents. Un periodista britànic de la BBC ràdio ens hi acompanyà, tot enregistrant sons en directe i realitzant algunes entrevistes; el programa s'emetrà properament.

✓ SENSOR DE LLUM A VILANOVA

Els responsables de l'estació de Vilanova, el SARC, amb la col·laboració de l'Ajuntament de la mateixa localitat, respongueren positivament a la nostra crida per a emplaçar un sensor de llum. El passat dia 5 de desembre es feu una immersió per situar el sensor, i s'aprofità per acabar de prendre les dades de tres barres que havien quedat pendents. A partir d'ara, hauran d'ocupar-se del seu manteniment quinzenalment, tot netejant-lo o canviant-lo quan s'escaigui. Ànim.

INFORME DE PROGRÉS 1999

L'informe amb els resultats d'enguany ja està lliurat a la Direcció General de Pesca i Afers Marítims. Ben aviat n'enviarem una còpia a totes les entitats participants, i un recull de les dades més significatives serà publicat al *Xarxa Informacions* per a tots els voluntaris. De moment, a la taula 1 i a la figura 2 de la plana següent podeu veure què s'ha fet, qui ho ha fet i a on.

CRIPSI

Als ulls d'un naturalista, un dels mecanismes més espectaculars de l'evolució és l'adquisició, en molts animals, de trets (colors i formes) propis de l'ambient on habiten per tal de passar desapercebuts. Aquest camuflatge, pot servir tant per evitar la predació, com per garantir-la (depèn de qui la posseeixi) i s'anomena tècnicament cripsi. De tothom conegut és el color palla del lleó, igual que les herbes seques de la sabana, la blancor nival de l'os polar o la pigmentació d'una escòrpora que es confon fàcilment amb un substrat rocós recobert d'algues. Certament menys popular, que no impressionant, és el cas de l'agulleta (*Syngnathus typhle*), un peix de la família dels cavallets de mar, que ha desenvolupat una sorprenent semblança amb les fulles de *Posidonia*, fins al punt d'imitar-ne àdhuc els organismes que hi viuen al damunt. Situat verticalment al bellmig de la praderia, simula el vaivé de les fulles bressades per les ones. Una bonica convergència evolutiva (per camins diferents s'arriba a la mateixa solució) amb una au d'aiguamolls, el bitó (*Botaurus stellaris*), que utilitza una estratègia anàloga entre els canyissars.

Vegeu el dibuix següent amb el que ens ha obsequiat el naturalista i il·lustrador Toni Llobet.

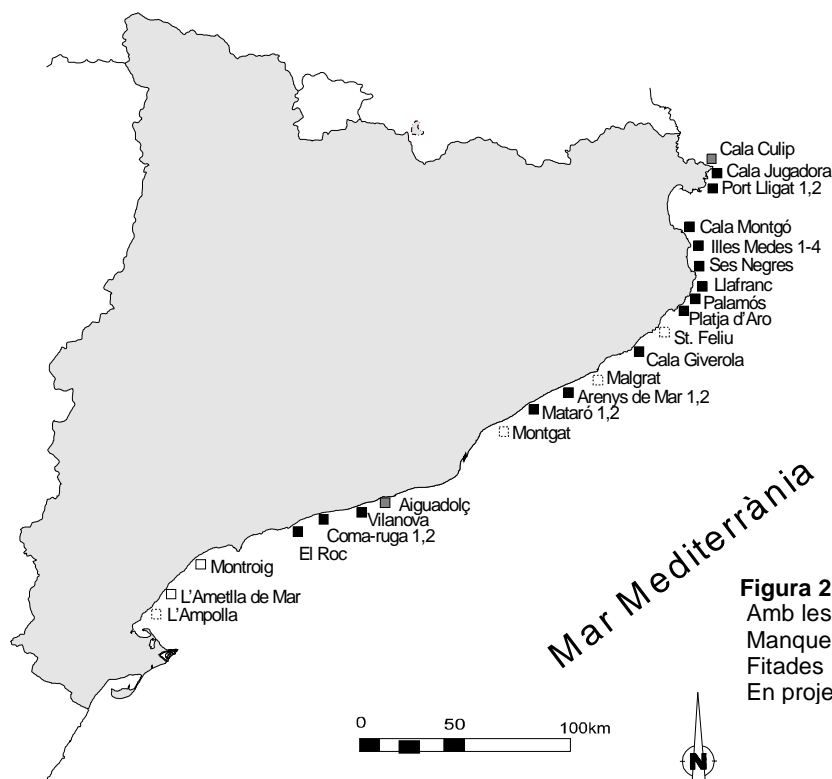
Toni Llobet 99

Igual com en el joc d'en Wally, sou capaços de trobar l'agulleta en el dibuix? Penseu que a la natura, malgrat els colors, localitzar aquests peixos és realment difícil encara que els tinguem davant dels nassos. Vam poder gaudir d'un exemplar a l'estació de Palamós el dia del seguiment.

✓ LA SITUACIÓ ACTUAL DE LA XARXA

Taula 1. Resum de totes les estacions de la Xarxa estudiades durant el 1999.

Estació	Municipi	Prof. (m)	Entitats participants	Entitats col·laboradores	Data
Jugadora	Cadaqués	21.1	CIB, Radical Diving Center		21/11/99
Port Lligat 1	Cadaqués	2.4	CIB		18/04/99
Port Lligat 2	Cadaqués	5.4	CIB		18/09/99
Montgó	Torroella	13.9	CN Estartit		30/10/99
Medes 1	L'Estartit	5.0	Dept. Ecologia		Oct-Des
Medes 2	L'Estartit	6.5	Dept. Ecologia		Oct-Des
Medes 3	L'Estartit	8.7	Dept. Ecologia		Oct-Des
Medes 4	L'Estartit	13.5	Dept. Ecologia		Oct-Des
Ses Negres	Begur	13.9	Nereo		17/07/99
Llafranc	Llafranc	23.5	CIB, Triton Diving Center		16/10/99
Palamós	Palamós	4.7	Skaphos, Nautilus i UdG	Ajuntament, Museu Pesca	28/11/99
Platja d'Aro	Platja d'Aro	22.2	D'Aro Sub, Escola Mar Platja d'Aro		04/12/99
Giverola	Tossa de Mar	11.6	Aqualata Sub (Igualada)		11/07/99
Arenys 1	Arenys de Mar	16.9	CESC	Ajuntament, Club Pesca i Creu Roja	22/08/99
Arenys 2	Arenys de Mar	19.8	CESC	Ajuntament, Club Pesca i Creu Roja	17/10/99
Mataró 1	Mataró	12.4	SPAS, Blaumar i Escola Mar Badalona	Ajuntament, Museu i Confraria	06/06/99
Mataró 2	Mataró	19.3	SPAS, Blaumar i Escola Mar Badalona	Ajuntament, Museu i Confraria	03/10/99
Vilanova	Vilanova	18.8	SARC	Ajuntament	23/05/99
Coma-ruga 1	El Vendrell	14.1	Greenpeace	Port Torredembarra	03/06/99
Coma-ruga 2	El Vendrell	16.6	Greenpeace	Port Torredembarra	05/06/99
El Roc	Arc de Barà	15.0	Greenpeace	Port Torredembarra	02/06/99

Figura 2. Estacions de la Xarxa a finals de 1999:
 Amb les dades completes ■
 Manquen algunes dades ■
 Fitades □
 En projecte □

*** BON NADAL I FELIÇ ANY 2000 PER A TOTS ELS VOLUNTARIS/ES ***